

NAPRAFORGÓ REZISZTENCIA-VIZSGÁLATOK 2010

Összeállította:

Dr. GERGELY LÁSZLÓ
növénykórtani témavezető

Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Budapest

Telefon: +36-1-336-9118
E-mail: gergelyl@mgszh.gov.hu

Növény-egészségügyi helyzet, 2010

- **A gombás eredetű szárbetegségek dominanciája:**
  - ⇒ fehérpenészes szártőrothadás (*Sclerotinia sclerotiorum*)
  - ⇒ alternáriás szárfoltosság (*Alternaria* spp.)
  - ⇒ fómás (fekete) szárfoltosság (*Phoma macdonaldii*)
  - ⇒ diaportés szárfoltosság (*Diaporthe helianthi*)
- **Hajlamosító időjárás:**
  - ⇒ a havi középhőmérséklet a sokévi átlag közelében alakult, a július volt melegebb, a szeptember pedig hidegebb a sokévi átlagnál (+ $\approx 2,5^{\circ}\text{C}$)
  - ⇒ a havi csapadékösszeg ugyanakkor az egész tenyészidőszakban meghaladta a sokévi átlagot! (főként: V. és IX. hó)

Növénykórtani vizsgálatok, 2010

Betegség	Vizsgálati helyek száma
Fehérpenészes szártőrothadás	4-5*
Fehérpenészes tányérothadás	2
Diaportés szárfoltosság	1
Alternáriás szárfoltosság	1
Fekete (fómás) szárfoltosság	1-2**
Napraforgó-szador	1
Napraforgó-peronoszpóra (prov.)	1
Napraforgó-szador (prov. teszt)	1

Jelmagyarázat: *= a HO- és SU fajtacsoportoknál

**= a HO- fajtacsoportnál

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2010

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fehérpenészes szártőrothadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai és korai érésűek	10	9,0	23,5
II. Korai érésűek	16	6,8	27,3
III. Középérésűek	13	4,7	12,6
IV. Étkezési/ madáreleség	5	6,1	11,7
V/1. IMI Korai érésűek	9	5,6	11,5
V/2. IMI Középérésűek	15	8,3	15,7
VI/1. HO Igen korai érésűek*	3	11,3	18,9
VI/2. HO Korai érésűek*	7	10,1	19,7
VI/3. HO Középérésűek*	3	8,2	11,1
VII/1. SU Korai érésűek	6	9,1	15,6
VII/2. SU Középérésűek	7	4,7	9,5
Összesen	94		
Vizsgálati helyek száma		4-5*	

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2010

Kísérlettípus/éréscsoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fehérpenészes tányérrothadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db%</i>	
I. Igen korai és korai érésűek	10	1,6	6,7
II. Korai érésűek	16	1,0	3,8
III. Középérésűek	13	1,0	4,8
IV. Étkezési/ madáreleség	5	2,8	6,6
V/1. IMI Korai érésűek	9	1,0	3,6
V/2. IMI Középérésűek	15	0,8	4,6
VI/1. HO Igen korai érésűek	3	2,1	6,2
VI/2. HO Korai érésűek	7	1,7	4,2
VI/3. HO Középérésűek	3	1,3	2,2
VII/1. SU Korai érésűek	6	1,3	2,2
VII/2. SU Középérésűek	7	1,0	2,3
Összesen	94		
Vizsgálati helyek	Röjtökmuzsaj, Hódmezővásárhely		

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2010

Kísérlet típus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Diaportés szárfoltosság	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db%</i>	
I. Igen korai és korai érésűek	10	5,6	63,9
II. Korai érésűek	16	3,5	74,1
III. Középérésűek	13	3,6	54,7
IV. Étkezési/ madáreleség	5	15,1	64,4
V/1. IMI Korai érésűek	9	12,8	55,8
V/2. IMI Középérésűek	15	17,0	89,1
VI/1. HO Igen korai érésűek	3	22,5	72,7
VI/2. HO Korai érésűek	7	9,4	66,2
VI/3. HO Középérésűek	3	20,8	43,6
VII/1. SU Korai érésűek	6	5,0	47,4
VII/2. SU Középérésűek	7	1,8	47,7
Összesen	94	-	-
Vizsgálati hely	Tiszaföldvár		

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2010

Kísérlettípus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Alternáriás szárfoltosság	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db%</i>	
I. Igen korai és korai érésűek	10	32,0	73,3
II. Korai érésűek	16	36,0	64,0
III. Középérésűek	13	45,3	58,7
IV. Étkezési/ madáreleség	5	32,1	80,3
V/1. IMI Korai érésűek	9	38,7	58,0
V/2. IMI Középérésűek	15	29,0	68,6
VI/1. HO Igen korai érésűek	3	65,3	71,6
VI/2. HO Korai érésűek	7	55,5	73,3
VI/3. HO Középérésűek	3	58,6	65,1
VII/1. SU Korai érésűek	6	56,6	74,5
VII/2. SU Középérésűek	7	59,0	72,0
Összesen	94	-	-
Vizsgálati hely	Debrecen		

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2010

Kísérlettípus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fómás (fekete) szárfoltosság	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db%</i>	
I. Igen korai és korai érésűek	10	-	-
II. Korai érésűek	16	-	-
III..Középérésűek	13	-	-
IV. Étkezési/ madáreleség	5	-	-
V/1. IMI Korai érésűek*	9	7,1	25,0
V/2. IMI Középérésűek*	15	7,3	30,1
VI/1. .HO Igen korai érésűek	3	15,0	75,3
VI/2. HO Korai érésűek	7	4,9	76,0
VI/3. HO Középérésűek	3	20,2	83,9
VII/1. SU Korai érésűek**	6	53,5	77,0
VII/2. SU Középérésűek**	7	44,5	79,1
Összesen	94	-	-
Vizsgálati helyek	Kiszombor* , Bicsérd**		

Fajtajelöltek és standard fajták napraforgó-szádorral szembeni viselkedésének megoszlása természetes fertőzöttségű kisparcellás fajtakísérletben, 2010

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Napraforgó-szádor iránt	
		fogékony genotípus <i>db</i>	rezisztens genotípus <i>db</i>
I. Igen korai és korai érésűek	4	4	0
II. Korai érésűek	8	6	2
III. Középérésűek	10	8	2
IV. Étkezési/ madáreleség	-	-	-
V/1. IMI Korai érésűek	-	-	-
V/2. IMI Középérésűek	3	3	0
VI/1. HO Igen korai érésűek	-	-	-
VI/2. HO Korai érésűek	1	1	0
VI/3. HO Középérésűek	1	1	0
VII/1. SU Korai érésűek	-	-	-
VII/2. SU Középérésűek	-	-	-
Összesen	27	23	4
Vizsgálati hely/ideje:	Szeged-Röszke / 08.17.		

1. ábra A fehérpenészes szártő- és tányérrothadás tipikus tünete

2. ábra A diaportés szárfoltosság tüneti képe

3. ábra Az alternáriás szárfoltosság tüneti képe

4. ábra A fómás (fekete) szárfoltosság tipikus tünete

5. ábra Napraforgó-szádorral súlyosan fertőzött genotípus

Üvegházi provokációs rezisztencia- vizsgálatok, 2010

MgSzH Központ, Növényfajtakísérleti Állomás,
Tordas

Üvegházi provokációs szádor-teszt, 2010 (Tordas)

Az E-rasszal szemben R-ként bejelentett változatok (n=27) közül 21 genotípusnál (78%) igazoltuk az ellenállóság meglétét, 6 genotípus fogékonynak bizonyult (22%).

Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, 2010 (Tordas)

A vizsgálatba vont genotípusok (n=54) közül 40 valamennyi hazai rasszal szemben ellenállónak bizonyult (74%), ezzel szemben 14 hibrid, illetve szülővonal legalább 1 rassz iránt fogékonyt mutatott (26%). A fogékony kontroll fajta (GK 70) átlagos fertőzöttsége 89,3%-os volt. A legtöbb esetben a 700, 730 és 710-es rasszok iránti fogékonyt állapítottuk meg, de volt két olyan genotípus is, amely valamennyi rassz iránt fogékonyt mutatott!

6. ábra Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, Tordas

7. ábra A *Plasmopara halstedii* sporulációja a sziklevélen

8. ábra A szisztemikus betegségforma: levélklorózis és törpülés

9. ábra Peronoszpóra-rezisztens és -fogékony genotípusok

10. ábra Napraforgó-szádor üvegházi provokációs teszt, Tordas

11. ábra Szador-fogékony fajta (13) F/R kontrollokkal

12. ábra Szádor-fogékony és -rezisztens növény gyökérzete

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

